

stens Tarv, at de faste Underofficerer, i det Mindste for en væsentlig Deel, navnlig de, der ere gifte, kunde anbringes i Statens Bygninger. Den private Industri har jo i saa Henseende viist os Veit. Det bliver mere og mere almindeligt, naar et stort industrielt Etablisement har faaet en vis Styrke, en vis Soliditet, at det da forskaffer sig eller lader opføre med betydelige Beløstninger Boliger for de faste Arbeidere. Det er, fordi Etablisementerne paa denne Maade identificere sig med disse Arbeideres Velvære. Det er en oplyst Maade at see Forholdet paa, at Etablisementernes fremtidige Blomstring for en stor Deel er afhængig af, at de sikke sig en god Stof af kyndige, driftige Arbeidere og sikkrer disse Mænds Velvære samt en god Opdragelse af deres Børn. Det er denne Tanke, som paa saa mange Steder har fremkaldt Opførelsen af Arbejderboliger. Nu kan man ganske vist paaftaae, at der er en Forskjel mellem faste Arbeidere ved et industrielt Etablisement og faste Underofficerer ved Hæren; men jeg troer dog, at naar man gaaer nærmere ind paa Forholdet, er Forskjellen ikke saa stor. Den daglige Tjenestes hensigtsmæssige Bestriden er meget væsentlig afhængig af Underofficererne, den hviler paa dem, de ere en høit betroet og meget vigtig Klasse. Jeg har derfor her foreslaaet Opførelsen af Boliger for de Underofficerer af Artilleriet, der nu have Boliger paa Gamle Laboratorium, ikke blot af Hensyn til disse Mænds Tarv, som ganske vist ogsaa ligger mig overordentlig meget paa Hjerte, men ligesaa meget af Hensyn til Tjenesten. En stor Deel af dem vil være ansat ved Laboratoriet, hvor der er en anstrengt og ansvarfuld Virksomhed for dem. Det er overordentlig uønskeligt for Tjenestens Skyld, at disse Mænd høre i Nærheden af de Værksteder, som de tildeels skulle lede og forestaae, og at de der kunne finde for en forholdsvis ringe Afgift eller Løse et hyggeligt Hjem for dem og deres Familier. Jeg troer, at det Offer, Staten bringer derfor, vil blive rigelig opveiet ved at høre den paagældende Klasse og forskaffe os en god Besørgelse af Tjenesten. Jeg vil derfor gjerne tilstaae, at saafremt jeg i Fremtiden maa faae Leilighed dertil, vil jeg søge at virke til, at

Hærens faste Underofficerer i saa stort et Forhold som gjørligt faae saadanne faste Boliger anviste. Det falder mig ikke ind at foreslaae dette for Tiden gennemført som et System. De Offre, det vilde medføre, troer jeg ikke at burde foreslaae bragte i den Anledning; men jeg haaber, at der vil i Fremtiden ved Salg af Eiendomme, af Caserner og ved Salg af Kjøbenhavns Fæstningsværker, som nu ligge under Militaeretaten, indkomme saadanne Summer, at Rigsdagen i Betragtning af Sagens Nytte og Vigtighed vil være villig til at lade en Deel deraf finde en saadan Anvendelse. Jeg forbinder hermed en anden Tanke; det er den, at naar man vil regulere Belægningen og Benyttelsen af Casernerne paa en saadan Maade, at man kan skaffe Plads til et muligt stort Antal af indkaldte Børnepligtige eller af lavere Befalingsmænd, saa kan det bedst skee ved, at man lægger saa saa gifte Underofficerer ind i en Caserne som muligt. Jeg troer, det er hverken uønskeligt for Tjenesten eller for de Paagældende eller for deres Familier, at der ligger gifte Underofficerer med deres Familier paa Casernerne. De tage megen Plads op, som savnes paa de Lider, hvor Afdelingerne have en stor Styrke inde, og paa den anden Side er ikke deres private Liv i den Grad sikret, som jeg troer, det bør være af Hensyn til denne Classes Betydning og Værdighed. Jeg troer, at det er uønskeligt at virke hen til, at gifte Underofficerer saavidt muligt fjernes fra de Caserner, der ere belagte med Mandskab, og at man derimod saavidt muligt samler dem i andre faste Boliger, der ere indrettede saaledes, som man nu pleier at indrette de saakaldte Arbejderboliger. Jeg har havt min Opmærksomhed meget henvendt paa en Regulering af det hele Casernevæsen i Kjøbenhavn, og jeg er kommen til at indsee, at medens man ganske vist efterhaanden vil kunne stille sig ved nogle af Casernerne her i Kjøbenhavn, kan man dog langtfra gjøre det i det Forhold, som mange ærede Medlemmer her synes at antage, idet de oversee, at et meget stort Antal Soldater indkaldes til Afdelingerne til visse Lider af Aaret, og at de her i Kjøbenhavn ikke kunne anbringes paa anden Maade;